

Udenrigsministeriet. København, den 9. juli 2010.

- a. Udenrigsministeriet anmoder hermed om Finansudvalgets tilslutning til, at der i finansåret 2010 afgives tilsagn på 100,0 mio. kr. i støtte til 2. fase af overgangsprogrammet i Zimbabwe.

Udgiften vil blive afholdt af den på finansloven for 2010 opførte bevilling på 648,0 mio. kr. til § 06.32.08. Øvrig bistand.

Baggrund

Zimbabwes indbyggertal skønnes i 2010 at være omkring 11,3 mio. med en gennemsnitlig årlig befolkningstilvækst på 1,4 pct. i perioden 1990-2007. Zimbabwes økonomiske, sociale og menneskerettighedssituation er kraftigt forværret især siden 2000 med et akkumuleret fald i BNP på ca. 48 pct. fra 2000-2008. I 2008 brød økonomien og offentlige ydelser sammen med en historisk høj inflation. BNI pr. indbygger er faldet til USD 360 i 2008, og arbejdsløsheden anslås til omkring 90 pct. i 2009.

I 2009 dannedes en overgangsregering med udgangspunkt i en magtdelingsaftale mellem de politiske partier fra 2008, som har vendt udviklingen især på det makroøkonomiske område. Reformen på det politiske område sker dog kun langsomt. Som led i magtdelingsaftalen er Zimbabwe overgået til US dollar-økonomi, og de hidtidige valutarestriktioner er blevet løftet. Dette sammen med andre stabiliseringsstiltag har medført en øjeblikkelig forbedring i økonomien, der har resulteret i en forventet positiv vækst i 2010 på 7 pct. Økonomien er stadig meget skrøbelig med en langfristet udlandsgæld på USD 3,8 mia. Zimbabwe har ikke adgang til lån og anden bistand fra IMF, Verdensbanken og Afrikabanken på almindelige vilkår på grund af restancer på gamle lån. Zimbabwe er af FN klassificeret som tilhørende gruppen af mindst udviklede lande.

Projektbeskrivelse

Det overordnede formål med overgangsprogrammet er at bidrage til opbygning af et demokratisk Zimbabwe med respekt for menneskerettigheder, et velfungerende retssystem og økonomisk vækst og fattigdomsbekæmpelse.

Siden dannelsen af overgangsregeringen i februar 2009 er der sket betydelige fremskridt, især økonomiske fremskridt. Men den politiske, økonomiske og sociale krise i Zimbabwe er gennemgribende, og situationen er ustabil. Det internationale samfunds opbakning til reformkræfterne og pres for gennemførelse af demokratiske reformer i Zimbabwe vil fortsat være afgørende. Der er enighed blandt donorerne om, at den ekstraordinært vanskelige indenrigspolitiske situation stiller krav om øget fleksibilitet og risikovillighed i indsatserne.

På denne baggrund udgør den danske overgangsstøtte et vigtigt element i understøttelsen af konkrete økonomiske forbedringer og demokratiske fremskridt i Zimbabwe. Anden fase af overgangsprogrammet omfatter tre komponenter, som tager udgangspunkt i regeringens seneste krise- og genopbygningsplan (Short Term Emergency and Recovery Plan):

1) Støtte til privatsektordrevet genopretning af landbrugsproduktion (60 mio. kr.)

Formålet med komponenten er at øge produktionen og styrke indtægtsgrundlaget især for den svageste del af befolkningen. De konkrete aktiviteter vil omfatte støtte til bl.a. uddeling af værdikuponer og kontanter til ca. 110.000 dårligt stillede landbohusholdninger til indkøb af såsæd og kunstgødning under det eksisterende "Protection and Relief Program", der modtager bidrag fra en række andre donorer, herunder Storbritannien. Desuden vil der blive oprettet en markedsbaseret kredit- og forsikringsordning, der skal komme landbrugsleverandører og -producenter til gode.

2) Støtte til rehabilitering af fysisk infrastruktur via Den Afrikanske Udviklingsbanks multidonorfond (20 mio. kr.)

Fonden vil fokusere på konkrete infrastrukturprojekter inden for rammerne af nationale prioriteter med særligt fokus på vand og sanitet, energi samt informations- og kommunikationsteknologi. Udover det danske bidrag forventes fonden indledningsvis at få midler fra Nederlandene, Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannien.

3) Støtte til fremme af god regeringsførelse, menneskerettigheder og retssikkerhed (19 mio. kr.)

Under komponent 3 ydes støtte til fremme af god regeringsførelse, retssikkerhed samt forbedring af menneskerettighedssituationen, herunder fortsat støtte til det zimbabwiske civilsamfunds indsatser vedrørende forfatningsrevision, valgforberedelse og fremme af menneskerettigheder, demokratisering, pressefrihed, national forsoning og konfliktløsning.

For alle komponenters vedkommende kanaliseres de danske midler uden om de zimbabwiske regeringsstrukturer i parallelle systemer, men i overensstemmelse med nationale prioriteter. Dette gøres for at sikre gennemsækelighed og kontrol samt for at undgå mulig politisk skævvridning. Der vil fortsat være fokus på at sikre tæt og gennemsækelig donorkoordination.

Budget

Det samlede budget andrager 100,0 mio. kr. fordelt på følgende poster:

Privatsektordrevet genopretning af landbrugsproduktion	60,0 mio. kr.
Støtte til infrastruktur via multidonorfond	20,0 mio. kr.
Støtte til god regeringsførelse, menneskerettigheder og retssikkerhed	19,0 mio.kr.
Programgennemførelse (reviews mv.)	1,0 mio. kr.
<hr/> I alt	<hr/> 100,0 mio. kr.

Midler afsat til programgennemførelse (1,0 mio. kr.) administreres af ambassaden i Lusaka, der tillige er akkrediteret til Zimbabwe, og inkluderer eksterne gennemgange af programmet.

Tilsagnet vil blive afholdt med 100,0 mio. kr. under § 06.32.08.60. Stabilisering og konfliktforebyggelse. Tilsagnet forventes udbetalt i årene 2010-2011.

Væsentlige risikoelementer

Der er stærke konservative kræfter i regeringen, sikkerhedsapparatet og præsident Mugabes parti Zanu-PF, der aktivt modarbejder politiske, økonomiske og juridiske reformer. Etableringen af overgangsregeringen har dog skabt et fælles udgangspunkt for en demokratiseringsproces, der giver håb om en ny positiv fremtid for Zimbabwe. Der må imidlertid forventes midlertidige tilbageslag efterhånden som reformprocessen skrider fremad. Denne usikkerhed skaber et særligt behov for fleksibilitet i design og gennemførelse af overgangsprogrammet, fordi det vil være væsentligt både for Danmark og andre donorer at kunne agere hurtigt og effektivt, når der viser sig politiske åbninger.

Der udestår endnu enkelte tekniske aspekter af etableringen af Den Afrikanske Udviklingsbanks multidonorfond, men donorkredsen og Banken arbejder for en snarlig løsning for at reducere risikoen for forsinkelser i implementeringen af Fondens aktiviteter.

- c. Sagen forelægges Finansudvalget, da der er tale om en rammebevilling, hvor totaludgiften overstiger 33 mio. kr.
- d. Forslaget er tiltrådt af Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde.
- e. Under henvisning til ovenstående anmoder Udenrigsministeriet om Finansudvalgets tilslutning til, at der i finansåret 2010 afgives tilsagn på 100,0 mio. kr. i støtte til 2. fase af overgangsprogrammet i Zimbabwe.
Udgiften vil blive afholdt af den på finansloven for 2010 opførte bevilling på 648,0 mio. kr. til § 06.32.08. Øvrig bistand.
- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

København, den 9. juli 2010

SØREN PIND

Til Finansudvalget.